

Декларація феміністичного руху України: посилюємо міжнародний вплив

Український феміністичний рух — це потужна сила, яка формує національний порядок денний, утверджує міжнародні стандарти прав людини та захищає інтереси України у світі.

Сьогодні, коли в багатьох країнах підважуються принципи демократії, ігноруються правозахисні інституції, здійснюється наступ на права жінок, український феміністичний рух має звучати чітко — з власного досвіду війни, опору, відповідальності та відновлення. Голос України має бути більш помітним, щоби ми могли не просто заявляти про свої проблеми та потреби, а й активно формувати світовий порядок денний.

Наша солідарність, спільні принципи та координація дій — це головна зброя, яка робить голос українського феміністичного руху впливовим на міжнародній арені.

Український феміністичний рух діє в особливому історичному контексті — війни, російської агресії, пострадянської спадщини, економічних викликів, вимушеного переміщення, зростання насильства і тривалого виснаження суспільства. Тому український досвід не має бути

підмінений зовнішніми рамками; він має бути представлений як досвід суб'єктності, сили та гідності.

Ми готові порушувати на міжнародних майданчиках теми, пріоритетні для наших посестер по руху та для жінок України, а також обстоювати ці пріоритети. Ми відстоюємо включення наших посестер у ті міжнародні діалоги, де бракує українських голосів.

Наша адвокація є гнучкою, але безкомпромісною в питаннях національної безпеки і прав людини. Ми доступною мовою говоримо про фемінізм — для різних груп у суспільстві, залучаючи союзниць і союзників до розвіювання міфів про фемінізм.

Пріоритети, які нас об'єднують

1. Європейська інтеграція та гендерна рівність

Європейська інтеграція мусить посилювати захист прав жінок і гендерної рівності. Щоб сприяти цьому ми системно моніторимо імплементації норм ЄС, працюємо над забезпеченням інституційної підтримки феміністичних та жіночих організацій, розвитком жіночого лідерства, організуємо міжнародний обмін досвідом, стажування, навчання для представниць феміністичного руху, а також комунікаційні, адвокаційні кампанії та інші заходи для включення повістки гендерної рівності у європейську інтеграцію України.

2. Гендерночутливе відновлення та розвиток людського капіталу

Відновлення України — це шанс побудувати справедливе й стійке суспільство, де гендерночутливий підхід є обов'язковим принципом усіх стратегій, бюджетів і рішень. Ми обстоюємо участь жінок як ключових агенток відновлення, інтегруємо гендерний мейнстримінг і гендерне бюджетування в державні політики та міжнародні програми, просуваємо повноцінне залучення жіночих організацій на всіх етапах від планування до оцінки, проводимо систематичний гендерний аналіз і наполягаємо на використанні дезагрегованих даних, обстоюємо врахування специфічних потреб різних груп жінок, впроваджуємо інтерсекційний підхід, добиваємося визнання феміністичних організацій ключовими стейкхолдерами з належним фінансуванням та забезпечуємо зв'язок відновлення з імплементацією Резолюції РБ ООН 1325 і повоєнним миробудуванням. Феміністичний рух України послідовно адвокує, ділиться експертизою і бере активну участь у гендерночутливому відновленні, адже відновлення без жінок не може бути повноцінним.

3. Міжнародна технічна допомога та інклюзивне гуманітарне реагування

Міжнародна технічна допомога має реалізовуватися у партнерстві з феміністичним рухом та на основі реальних потреб громад, забезпечуючи інклюзивне гуманітарне реагування. Ми наполягаємо на залученні місцевих громад до формування запитів, працюємо з країнами-донорами для лобювання підтримки громадянського суспільства та окремих цільових груп із числа маргіналізованих спільнот, впроваджуємо гендерний мейнстрімінг як обов'язковий принцип міжнародної підтримки, посилюємо представництво жінок у процесах прийняття рішень, поширюємо успішні міжнародні практики та визначаємо ключових стейкхолдерів для ефективної взаємодії.

4. Стале фінансування для підтримки стійкості феміністичних організацій України

Нестабільне та короткострокове “проектне” фінансування послаблює жіночі правозахисні організації, створює ризики втрати напрацьованих результатів і підриває виконання міжнародних зобов'язань України. Натомість, довгострокова фінансова стабільність забезпечує інституційну стійкість, розвиток експертизи та безперервну підтримку цільових груп. Тому ми просуваємо перехід міжнародних донорів від короткострокових грантів до довгострокового інституційного фінансування, добиваємося прямого інвестування в локальні та регіональні організації в малих громадах, впровадження гнучких грантових процедур, адаптованих до умов безпеки та кризового реагування, визнання економічного внеску жіночих організацій у відновлення людського капіталу та зростання ВВП, а також реформування архітектури міжнародного фінансування для усунення системних бар'єрів. Ми також висловлюємо занепокоєння планами злиття ООН Жінки та Фонду ООН у галузі народонаселення, оскільки це може послабити глобальний і національний мандат із захисту прав жінок та просування гендерної рівності.

5. Вплив на глобальний порядок денний Резолюції ООН 1325 «Жінки, мир, безпека»

Україна має унікальний досвід впровадження порядку денного «Жінки, мир, безпека» в умовах повномасштабної війни, і ми використовуємо його для впливу на глобальний порядок денний та посилення міжнародних стандартів захисту прав жінок у конфліктах. Ми поширюємо український досвід і живі жіночі історії через призму Резолюції 1325, масштабуємо успішні практики участі жінок у секторі безпеки й оборони, впроваджуємо комплексні програми реабілітації ментального здоров'я, посилюємо мережування на основі коаліцій 1325 у регіонах та інтегруємо аудити безпеки територій у регіональну й національну

політику. Через ці дії ми формуємо внесок України у глобальний рух «Жінки, мир, безпека» та зміцнюємо міжнародні механізми захисту й участі жінок у процесах миру та відновлення.

6. Міжнародне правосуддя, безпека та притягнення до відповідальності

Повернення та реабілітація депортованих дітей і полонених жінок потребує не лише гуманітарних рішень, а й системного політичного тиску та дотримання міжнародного гуманітарного права, тому ми переводимо цей дискурс у площину міжнародного правосуддя та безпеки. Ми просуваємо активну участь українських жіночих організацій у процесах притягнення РФ до відповідальності за злочин агресії, воєнні злочини та сексуальне насильство, пов'язане з війною; добиваємося визнання масової депортації українських дітей системним воєнним злочином і геноцидною практикою на рівні ООН та європейських інституцій; обстоюємо захист і домагаємося негайного звільнення цивільних і військових жінок, утримуваних у нелюдських умовах російського полону; а також забезпечення довгострокових ресурсів для професійної психологічної та соціальної реабілітації повернутих жінок і дітей та меморіалізації пам'яті, як ключового елемента повоєнного миробудування.

7. Підтримка у захисті України

Фінансова та збройна допомога Україні — це не фінансування війни, а інвестиція в захист суверенітету України та безпеки всієї Європи, тому ми системно працюємо над зміцненням міжнародної підтримки. Ми здійснюємо постійну взаємодію з іноземними урядами, Європарламентом, українською діаспорою та провідними європейськими правозахисними мережами, зокрема European Women's Lobby та WAVE Network, щоб забезпечити захист прав жінок і правозахисниць в умовах конфлікту та посилити міжнародну солідарність з Україною. Через цю роботу ми формуємо розуміння, що оборонна підтримка — це внесок у безпеку всього демократичного світу.

Наша міжнародна адвокація здійснюється на Принципах, які посилюють наш голос, забезпечують єдність та авторитет руху

1. Інклюзивність та репрезентативність кожної

Українське представництво за кордоном має відображати різноманітність нашого руху. Ми дбаємо про те, щоби на міжнародній арені звучали голоси різних груп жінок, з різними соціальними досвідами, аби їхні потреби та інтереси були належно представленими: регіональних активісток, ЛБТКІ+ жінок, ромських жінок та представниць інших етнічних меншин та корінних народів, жінок з інвалідністю, сільських жінок, феміністок, які працюють на деокупованих територіях, військовослужбовиць та ветеранок, жінок, вцілілих і постраждалих у ситуаціях воєнних злочинів скоєних росією та інших.

2. Спільне бачення

Міжнародна діяльність лідерок та організацій є не індивідуальним здобутком, а складовою феміністичної дипломатії України. Ми спільно визначаємо стратегічні майданчики, координуємо адвокацію та виступаємо зі спільною консолідованою позицією щодо ключових викликів.

3. Турбота про сталість

Міжнародна адвокація вимагає колосального емоційного та інтелектуального ресурсу. Ми впроваджуємо принцип взаємопідтримки, допомоги в експертній підготовці спікерок в середині руху, щоб зберегти ресурс наших посестер, розширюючи вікно можливостей для нових представниць спільнот.

4. Стратегічне партнерство та альянси

Ми свідомо будуємо довгострокові коаліції з міжнародними феміністичними та правозахисними рухами, які поділяють наші цінності. Ми шукаємо точки дотику в глобальному

дискурсі (наприклад, протидія авторитаризму чи криза системи догляду), щоб інтегрувати український контекст у світовий порядок денний. Ми визнаємо роль українських жіночих організацій у діаспорі як стратегічної адвокаційної інфраструктури та мережі довіри. Діаспора допомагає пояснювати український досвід мовою міжнародних інституцій, урядів та медіа, об'єднуючи історичну діаспору та нову українську присутність у світі. Ми координуємо свої дії та співпрацюємо з українською діаспорою як амбасадорками України в усьому світі.

5. Суб'єктність та деколоніальна оптика

Ми говоримо зі світом з позиції суб'єктності, транслюючи унікальний експертний досвід виживання та лідерства під час війни. Ми активно протидіємо спробам західного чи пострадянського академічного та політичного дискурсу інфантилізувати український фемрух або нав'язати нам застарілі рамки «миротворчості». Роль жінки в русі опору, історії та культурі має бути переосмислена поза колоніальними стереотипами страждання чи другорядності.

6. Сестринство та солідарність

Ми не конкуруємо між собою на міжнародних майданчиках, а підсилюємо одна одну, підтримуючи тези та адвокаційні кампанії колег. Організації і лідерки координуються для делегування або рекомендацій експертки у заході, яка найкраще представить тему підтримуючи горизонтальні зв'язки та менторство молодих команд.

7. Прозорість та підзвітність руху

Участь у міжнародних заходах не завершується фінальною промовою, а передбачає повернення досвіду в рух через дебрифінги, звіти та публікації, щоб допомогти іншим планувати наступні кроки та говорити про фемінізм доступною мовою для всього суспільства.

8. Контекстуалізація та безпекова чутливість

Ми говоримо єдиною мовою щодо ключових питань виживання України, поєднуючи феміністичні цінності з безпековими реаліями (право на самооборону, збройний захист, засудження екоциду тощо). Наша адвокація є гнучкою, але безкомпромісною в питаннях національної безпеки та прав людини.

Декларація розроблена в межах V Феміністичного форуму в червні 2026 року. Усі учасниці жіночого руху, яким близькі заявлені в ній цінності, можуть поширювати її та використовувати у своїй діяльності.

#ГолосЖінокНоваСила